

SYDSLESVIG

KORT FORTALT 2022

SYDSLESVIG | kort fortalt 2022

Udgivet af Sydslesvigsk Pressetjeneste
Sydslesvigsk Forening
Norderstr. 76
D-24939 Flensborg
www.syfo.de

Redaktion og Layout: Rasmus Meyer, Lisbeth Kochanski, Claudia Jans og Jette Hanisch
Tryk: Flensborg Avis
Fotos: Krediteres på siderne, såfremt de ikke er taget af SSFs medarbejdere

Sydslesvigsk Forenings sekretariater

Dansk Generalsekretariat

Flensborghus
Norderstr. 76, 24939 Flensborg
tlf. 0461 14408-0
info@syfo.de

SSF Flensborg By

Schiffbrücke 42, 24939 Flensborg
tlf. 0461 14408-125, -126, -127
flby@syfo.de

SSF Flensborg Amt

Norderstr. 74, 24939 Flensborg
tlf. 0461 14408-155, -156
flamt@syfo.de

SSF Sydtønder Amt

Lorenz-Jannsen-Str. 1, 25899 Nibøl
tlf. 04661 2755
lars@syfo.de

SSF Amt Sydvest

(Husum Amt og Ejdersted Amt indtil 1.1.2023)
Husumhus
Neustadt 95, 25813 Husum
tlf. 04841 2612
og Skipperhuset
Am Hafen 30, 25832 Tønning
tlf. 04861 5493
husum@syfo.de

SSF Rendsborg-Egernførde Amt

Medborgerhuset
H.C.Andersen-Weg 8, 24340 Egernførde
tlf. 04351 2527
og Ejderhuset
Brandtstr. 29-31, 24782 Bydelstorp
tlf. 04331 4388077
rd-eck@syfo.de

SSF Gottorp Amt

Slesvighus
Lollfuß 89, 24837 Slesvig
tlf. 04621 23888
gottorp@syfo.de

FORORD VED SSF-GENERALSEKRETÆR JENS A. CHRISTIANSEN

2022 har alt i alt været et godt år for det danske mindretal. Selv om det brede folkelige arbejde endnu ikke er helt på niveau med før pandemien, så er jeg optimistisk. Der er atter liv i vore forsamlingshuse, og kulturtilbuddene fra Danmark fylder igen i Sydslesvig. Uden denne kulturelle trafik nord fra – fra moderlandet - ville det danske mindretal være ilde stædt og risikere en sprog- og sindelagsforkalkning. Derfor er det vigtigt såvel folkeligt som åndeligt, at grænsen mellem Sydslesvig og Danmark er åben.

Vi danske sydslesvigere er ikke udlandsdanskere. Vi udgør et nationalt mindretal, hvor det danske kulturelle arbejde skal forstås i en bredere forstand. Der er mere på spil end blot arrangementer, hygge og kaffebord. Mindretallet er en dansk folkelig bevægelse i Sydslesvig, der på grundlag af selvbestemmelsesretten og demokratiske grundprincipper siden folkeafstemningerne i 1920 forsvare retten til sin historiske hjemstavn. Det er ikke de dansksindede, der har flyttet sig. Det er statsgrænsen.

Det har taget over 150 år at nå et fredeligt samliv mellem dansk og tysk i grænselandet. Der er tale om en politisk og historisk udvikling, der har betydet store menneskelige omkostninger, ja i mange tilfælde død og afsavn. Sønderjylland, herunder Sydslesvig indgår således i danmarkshistorien med sin helt egen særlige historie.

Som en engang formulerede det, så findes sorgen latent i enhver sønderjysk familie. Hvor tit har jeg ikke hørt mine forældre og bedsteforældre sige: ”Aldrig mere krig”. Derfor rammer det os hårdt, når der i vor tid udbræder en angrebskrig midt i Europa ovenikøbet under påskud af at ville komme et mindretal til undsætning.

Sydslesvigsk Forening (SSF) tager skarpt afstand fra Ruslands invasion af Ukraine. Angrebskrigen er en krigsforbrydelse, vi ikke har set magen til siden Anden Verdenskrig.

Vi støtter Ukraines kamp for frihed og suverænitæt. Frihed til sit eget land, frihed til sin egen historie, frihed til sit eget sprog, frihed til sin egen kultur, frihed til sin egen nationale identitet og frihed til sin egen fremtid. Den kamp, uden sammenligning i øvrigt, kan vi, der har vores rod i det dansk-tyske grænseland, alt for godt forstå.

Når krigen er ovre, vil SSF i samarbejde med de øvrige mindretal i vores grænseregion stå til rådighed for at formidle vores erfaringer og introducere Bonn-København erklæringerne, der bygger på frihed, selvbestemmelsesret, anerkendelse og ligestilling. Erklæringerne og erfaringerne kan aldrig overtages en til en, men andre kan lade sig inspirere til at finde egne bæredygtige løsninger. Mindretalspolitik kan på den måde bane vejen for fredspolitik!

AFLYSNINGER SAMT EN DEL USIKKERHEDER

Corona drillede stadigvæk i starten af 2022, og det gav store udfordringer for vores kulturliv. SSF arbejdede grundlæggende ud fra, at ville gennemføre alle arrangementer, men samtidig skulle vi selvfølgelig sikre medlemmernes, kunstnernes og medarbejdernes helbred. Desuden skulle og skal vi fortsat holde os til myndighedernes krav.

Corona gjorde det svært at langtids-planlægge. Tit var vi nødt til at afvente, hvad myndighederne besluttede - på begge sider af grænsen.

For os har det hele tiden været klart, at et aktivt kulturtilbud er enormt vigtigt for det danske fællesskab, derfor gennemførte vi arrangementer såfremt det var muligt og forsvarligt at gennemføre.

Alligevel blev vi gang på gang nødt til at aflyse og at rykke ting. Vi er glade for, at vi sidenhen har fået lidt sikkerhed til vores mange arrangementer.

(På billede ses Rosalia De Souza og Jonas Johansen, „Jazz på Flensborghus“)

HILSEN FRA FORMANDEN

Gitte Hougaard-Werner

Endnu et år er ved at være omme – et år, hvor vi endelig kunne se mere til hinanden og mødes omkring vores kultur og alle vores dejlige traditioner.

Noget, der har fyldt meget i 2022, er arbejdet omkring den overordnede struktur.

I den aktuelle strukturdebat om en mulig forandring af strukturen har vi haft en lang og åben dialog med regionalmøder, møder med eksperter samt mange lokale debatter og tilbagemeldinger fra organisationernes baglande.

SSFs holdning er kendt. Vi kan se potentiale i en grundlæggende forandring af den overordnede struktur, men vi har måttet konstatere, at holdningerne i de enkelte foreninger og institutioner i Samrådet ligger langt fra hinanden, hvilket vi respekterer. Vi vil i SSF derfor ikke længere spille resurser på debatten, men fortsætte vores virke - løsningsorienteret og fremadrettet, både hvad angår basisarbejde og effektivisering: I stedet for at debattere strukturen vil vi pleje og videreudvikle mindretallet og vore bånd til Danmark. Vi må og skal gerne effektivisere vores daglige arbejde, men det er bekendelsen til det danske og det danske fællesskab, der betyder mest.

Jeg bliver aldrig træt af at fortælle den gode fortælling om, at det flertalsbefolkningen for 102 år siden troede, var en leg, de dansksindede nok skulle blive trætte af at lege, slet ikke var og er en leg, men et sindelag, en

hertesag, man ikke bliver træt af. Vi er ikke, som dengang forventet, assimileret, men lever fortsat et dansk liv syd for grænsen og gør dermed Danmark lidt større. Et privilegie, en arv vi skal passe på, bevare og give videre til de næste generationer. Det skylder vi dem, der har kæmpet for danskheden før os.

Siden 1920 har vi – de forskellige foreninger og institutioner i Sydslesvig som en del af det danske mindretal – netop bevaret og fremmet det danske, hver på det område vi er sat i verden for at muliggøre et så dansk liv som muligt på.

Alle foreninger og institutioner griber ind i hinanden som tandhjul, der driver værket. Det danske urværk i Sydslesvig. Det, der netop udgør, at vi alle kan leve så dansk et liv som muligt i en tysk omgivelse.

At lukke debatten rører hverken ved vores gode samarbejde eller ved respekten for hinandens arbejdsområder.

At lukke debatten hindrer ikke de enkelte foreninger i indbyrdes at tage fat i samarbejds- og effektiviseringsmuligheder, alt efter ønske og arbejdsområder.

At lukke debatten gør, at vi i sidste ende kan kalde Samrådet for det, det er: et koordinerende udvalg til gensidig orientering og dialog og der mødes netop under disse forudsætninger.

At lukke debatten betyder ikke, at vi ikke i fællesskab vil styrke det lokale danske arbejde – tværtimod er det vores vigtigste og fornemste opgave. Det var dog ikke udgangspunktet for en overordnet strukturforandring.

Fra SSFs side skal der lyde en tak til alle for at have deltaget i debatten på den ene eller anden vis – og lad os så blive enige om, at debatten viste, at vi, der er her nu, ikke alle er parate til en sådan grundlæggende forandring, men at vi fortsat vil hinanden og hvad vigtigst er – det danske mindretal i alle dets facetter.

Med det in mente vil vi se fremad. Jeg glæder mig til et spændende år, hvor vi i fællesskab skal se på, hvordan vi løser de udfordringer, der ligger foran os.

Men inden vi når derhen, ønskes I alle en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

STORT TILLYKKE DRONNING MARGRETHE

Så kom flaget op. Den 14. januar var det Dronning Margrethes 50-års regentjubilæum, og overalt i Sydslesvig hejste vi flaget til ære for vores Dronning.

Gennem 50 år har Dronning Margrethe repræsenteret Danmark udadtil, og hun har været samlingspunkt indadtil.

Dronningen har en særlig betydning for os i Sydslesvig.

- Med stor taknemlighed tænker vi tilbage på Dronningens besøg i Sydslesvig i september 2019. Her blev Sydslesvigs historiske og folkelige samhørighed med Danmark endnu engang bekræftet. Ligesom det meget stærke bånd mellem Kongehuset og det danske mindretal blev tydeliggjort, sagde Gitte Hougaard-Werner, SSFs formand, i den anledning.

ÅRSMØDEPLAKAT BLEV PRÆSENTERET

Så var den klar - plakaten til
Årsmøderne 2022.

Ved det virtuelle møde i SSFs hoved-
styrelse i januar blev plakaten
præsenteret.

I en video fortalte grafiker Lisbeth N.
Gram fra Sønderborg, hvilke tanker
der ligger bag plakaten. Reklame- og
kommunikationsbureauet Commo-
cean, som Lisbeth er medindehaver
af, blev valgt til at skabe grafikken
omkring Årsmøderne og mottoet
"Sydslesvig: Mit Valg ✓".

SYDSLESVIG: MIT VALG

ET HELT SÆRLIGT BREV TIL MINDRE- TALLET

Det var noget af en oplevelse da vi i SSF åbnede posten en dag i starten af februar. Den indeholdt nemlig et håndskrevet brev fra Hendes Majestæt Dronningen.

I brevet takkede Dronningen for den gave, det danske mindretal sendte i anledning af Hendes Majestæt Dronning Margrethes 50-års regent-jubilæum i januar.

Acrylmaleriet "Sort Sol" af den sydslesvigske kunstner Marit Beckmann faldt åbenbart i god jord hos Dronningen, som blev "meget glad og rørt" over at modtage det.

Lige som vi blev meget glade og rørte over at modtage brevet.

Amalienborg
25 januar
2022

Min lyestelige tak til
det danske mindretal i Sydslesvig
for den venlige lykønskning i
anledning af mit regent-
jubilæum og for det smukke
maleri "Sort Sol", som jeg
blev meget glad og rørt
over at modtage.

Margrethe

OVERSØ-MARCH BLEV GENNEMFØRT

Corona-pandemien fik også i år indflydelse på Oversø-marchen, men den blev alligevel gennemført i en nedskaleret form.

Slaget ved Sankelmark i 1864 bliver hvert år markeret med en march fra Flensborg til tre mindesmærker ved Sankelmark. Her nedlægges krans, og der holdes taler - for at minde om de mange faldne danske, tyske og østrigske soldater.

På marchen holdes desuden en fælles pause i Bilskov.

Oversø-marchen har i flere år været et tilløbsstykke med deltagere fra begge sider af grænsen. Men Corona-pandemien har også præget marchen, og i år foregik markeringen nedskaleret til nogle få gæster.

Mindehøjtideligheden "Oversø-Marchen" holdes hvert år den 6. februar. Bag arrangementet står Stammkomitee von 1864 og Sydslesvigsk Forening.

HANNE SUNDIN NY DIREKTØR FOR GRÆNSEFORENINGEN

Afløseren for generalsekretær Knud-Erik Therkelsen er Hanne Møllegaard Sundin. Hun tiltrådte som direktør for Grænseforeningen i marts 2022.

Hanne Sundin er uddannet cand. scient.pol. fra Københavns Universitet. Hun kommer fra en stilling som branchedirektør i Træ- og Møbelindustrien i Dansk Industri. Hun har tidligere arbejdet i Dansk Arbejdsgiverforening og i Dansk Industri som projektleder og chefkonsulent.

Hun har desuden varetaget en række bestyrelsesposter og har ifølge Grænseforeningen indgående kendskab til strategisk ledelse, medlems håndtering og interessevaretagelse i organisationer og foreninger. Hun er desuden næstformand i menighedsrådet ved Københavns Domkirke og kontaktperson for kirkens ansatte og frivillige.

(Foto: Grænseforeningen)

SANGFOREDRAG MED ET STORT SMIL

“Fra Grundtvig til Kim Larsen”. Sådan lød titlen på foredraget ved Birgitte Hansen, forhenværende formand for Skælskør Folkehøjskole.

Sange som “Velkommen i den grønne lund”, “Papirklip” eller “Det haver så nyligen regnet” tog deltagerne med på en musikalsk tidsrejse, der blev ledsaget af klaveret og krydret med spændende fortællinger.

Foredraget er en del af programmet fra SSFs Humanitære Udvalg.

MINDRETALS- POLITIK ER IKKE ANGREBSPOLITIK

Sydslesvigsk Forening tog skarpt afstand fra Ruslands invasion af Ukraine. I en erklæring fastslog SSF, at "Putins angrebskrig mod et suverænt demokratisk land i midten af Europa er en krigsforbrydelse, vi ikke har set magen til siden Anden Verdenskrig", og at "Putins annekktion af Krim og krigeriske støtte til det russiske mindretal i Donbass-regionen har intet med bestræbelser for en demokratisk mindretalsordning at gøre. Argumenter om blot at ville beskytte sit mindretal er intet andet end et påskud til at omsætte præsidentens imperialistiske hensigter. Han bryder alle folkeretslige, demokratiske principper og misbruger et mindretal i et primitivt, løgnagtigt geopolitisk spil, som man skulle tro ikke kunne finde sted i det 21. århundrede."

Mindretalspolitik er fredspolitik - ikke angrebspolitik!

SSF meddelte desuden, såvidt muligt at ville yde hjælp til flygtninge fra Ukraine.

GODT BESØGT AFSTEMNINGSMØDE

Afstemningsmødet i Flensborg var et af de første arrangementer, der blev ofre for Corona-pandemien i 2020, men i 2022 kunne det så endelig holdes.

For 102 år siden var den 14. marts den dag, da der i 2. afstemningszone var flertal for det tyske tilhørsforhold syd for den nuværende landegrænse. Dermed var den 14. marts på sin vis fødselsdagen for det danske mindretal, som vi kender det i dag.

Det blev mindet - med to års forsinkelse - da der blev holdt afstemningsmøde i Borgerforeningens Kongesal i Flensborg. Derved holdt historiker og fhv. generalkonsul Henrik Becker-Christensen et foredrag om tiden op til afstemningen den 14. marts 1920 samt selve afstemningen, og hvad det betød for de dansk-sindede, da det stod fast, at zone 2 ikke blev genforenet med Danmark. For dem var det en sorgens dag, fastslog Henrik Becker-Christensen.

Efter foredraget var det tid til sønderjysk kaffebord og underholdning ved Boock og Lange Duo.

NY SdU-FORMAND

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) fik en ny formand.

Efter et spændende valg, stod det i marts 2022 fast, at Kay von Eitzen efterfølger Kirstin Asmussen.

Hun stoppede efter at have været formand siden 2014.

Kay har som formand for Flensborg Yacht Club længe været aktiv i SdU.

I forbindelse med valghandlingen takkede SSF Kirstin for godt samarbejde og for den enorme indsats for det danske mindretal.

Samtidig ønskede SSF Kay stort tillykke med valget.

TOG ARBEJDS- HANDSKERNE PÅ IGEN

Da SSFs hovedstyrelse holdt møde på Husumhus i marts 2022, kunne SSF-formand Gitte Houggaard-Werner pege på en positiv udvikling i Sydslesvig. Flere steder var aktivitetsniveauet igen stigende, og der kunne fornemmes en øget lyst til at komme i gang igen efter to år med Corona-betingede aflysninger, nedlukninger og reducerede tilbud.

- Vi trænger til at mødes igen og til at få gang i vores fællesskab, lød det fra formanden en tirsdag aften i Husum.

HELE MINDRETALLET GÅR TIL VALG

- Der er kun ét parti, der varetager det danske mindretals interesser på det partipolitiske område - det er SSW.

Sådan lød det fra SSFs Forretningsudvalg efter et møde med SSWs Landsstyrelse op til landdagsvalget i maj 2022. SSWs landssekretær Martin Lorenzen havde i Det Sydslesvigske Samråd opfordret de danske organisationer i Sydslesvig til at støtte partiet ved valget.

- Det gør vi selvfølgelig, og mødet med SSW handler ikke om, hvorvidt vi støtter. Det handler om, hvad vi kan tilbyde for at bidrage til, at vores parti får et godt valg, fastslog SSF-formand Gitte Hougaard-Werner.

Formanden mindede i den forbindelse om, hvor meget det danske mindretal nyder godt af det politiske arbejde. Både af det overordnede mindretalspolitiske, som SSW varetager i et godt og tæt samarbejde med SSF, men også af det partipolitiske, som SSW varetager på kommunalt plan, i Landdagen og i Forbundsdagen.

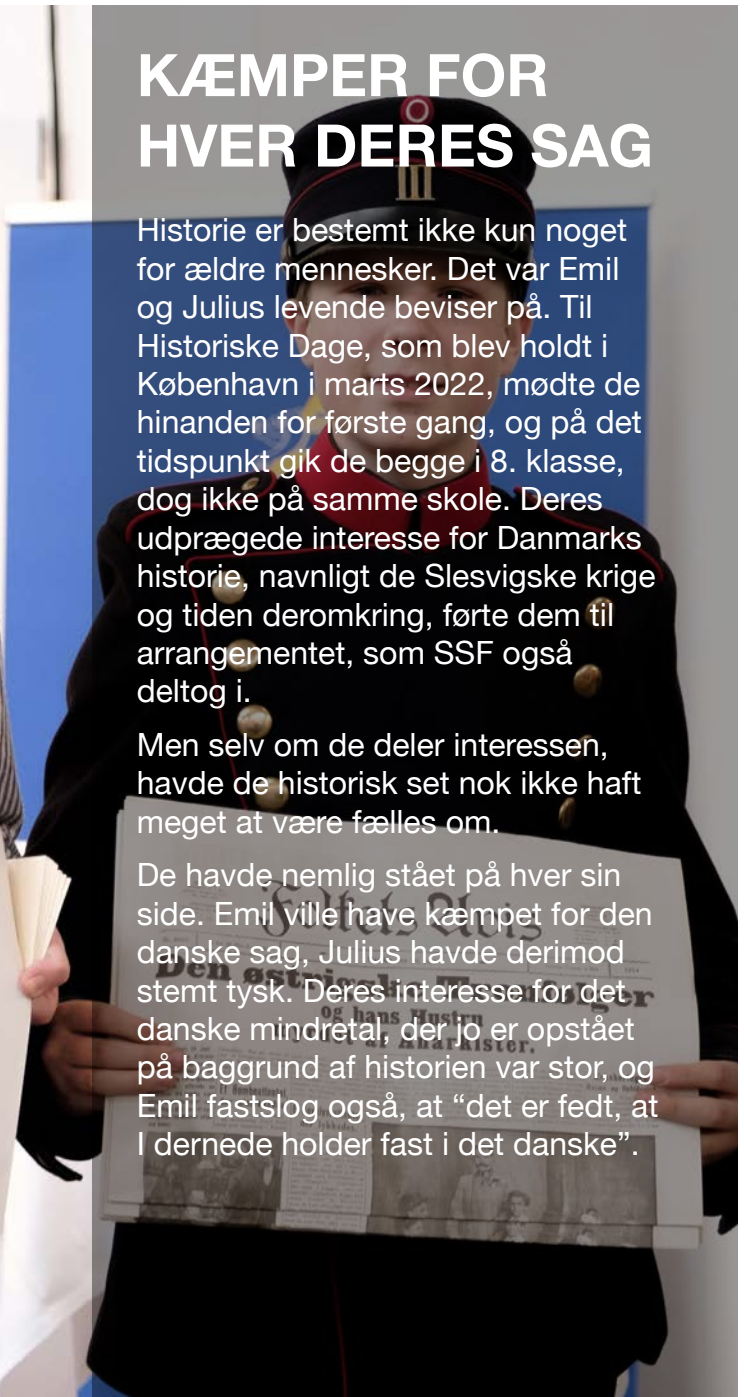

KÆMPER FOR HVER DERES SAG

Historie er bestemt ikke kun noget for ældre mennesker. Det var Emil og Julius levende beviser på. Til Historiske Dage, som blev holdt i København i marts 2022, mødte de hinanden for første gang, og på det tidspunkt gik de begge i 8. klasse, dog ikke på samme skole. Deres udprægede interesse for Danmarks historie, navnligt de Slesvigske krige og tiden deromkring, førte dem til arrangementet, som SSF også deltog i.

Men selv om de deler interessen, havde de historisk set nok ikke haft meget at være fælles om.

De havde nemlig stået på hver sin side. Emil ville have kæmpet for den danske sag, Julius havde derimod stemt tysk. Deres interesse for det danske mindretal, der jo er opstået på baggrund af historien var stor, og Emil fastslog også, at "det er fedt, at I dernede holder fast i det danske".

LØVELØBET 2022

SSF og SdU gik sammen om at holde Løveløbet i Sydslesvig, og forventningerne var tårnhøje, da de to organisationer satte sig målet om at samle 700 deltagere. Et mål, der faktisk blev mere end opfyldt. Med startsteder i Langbjerg Skov, Hatsted, Tønning, Egernførde, Slesvig og Flensborg lå deltagertallet på mere end 850. Dertil kommer alle hjælperne og dem, der kun var mødt op for at nyde rammeprogrammet.

Men efter løbet var alle enige om, at deltagertallet i grunden kun er et tal. Fælles bevægelse, hygge, kultur, mad, møde med gamle bekendte og dejligt vejr. Løveløbet var mindretallet, når det er bedst.

SKAL MINDRETALLET HAVE EN NY STRUKTUR?

Debatten om en grundlæggende forandring af den overordnede struktur i Sydslesvig kørte også i 2022. I forbindelse med den proces, som Det Sydslesvigske Samråd, havde sat i gang, gik debatten nu ud til "baglandet" - det vil sige til alle i mindretallet.

I løbet af maj måned blev der holdt tre regionale møder, som alle var inviteret til at deltage i.

Startskuddet lød i Husum, hvorefter turen gik til Slesvig og så til Flensborg. Møderne blev ledet af Flensborg Avis' chefredaktør Jørgen Møllekær, og de havde til formål at lade alle komme til orde i debatten.

Baggrunden var, at Det Sydslesvigske Samråd i 2022 var i færd med en omfattende analyse af mindretallets struktur, samt om og i givet fald i hvilket omfang, der er behov for en forandring af denne.

HISTORISK VALG FOR SSW

Mindretallets parti SSW (Sydslesvigsk Vælgerforening) oplevede en historisk aften, da der i maj blev stemt om sammensætningen af Landdagen - det vil sige parlamentet i delstaten Slesvig-Holsten.

Hele 5,7 procent af vælgerne satte deres kryds ved partiet for det danske mindretal og den friske folkegruppe. Det er det bedste resultat nogensinde og en markant fremgang på 2,4 procentpoint sammenlignet med seneste landdagsvalg.

Dermed gik SSW op til at have fire mandater i landdagen.

Valgets store vinder var CDU med den populære ministerpræsident Daniel Günther ved roret. Partiet fik 43,4 procent af stemmerne, hvilket svarer til en fremgang på 11,4 procentpoint. De Grønne gik ligeledes frem og er nu oppe på 18,3 procent (+5,4). De to partier stiller sidenhen regeringen i Slesvig-Holsten.

VM I TRILLBØRRÆS

I maj 2022 var SSF med i verdens første verdensmesterskab i offroad trillbørræs i Ladelund.

Denne verdenspremiere blev en sjov fest for hele familien samt et helt nyt samarbejde på foreningsplan. Det var nemlig SSF Ladelund og omegn, Kær Herred Ungdomsforening (KHUF) samt idrætsforeningerne i TSV Ladelund, der stod for det.

Ideen opstod lidt tilfældigt, da forældre og børn ved Ladelund Ungdomsskole i fællesskab byggede en bane til mountainbikes. Ved arbejdet fandt de ud af, at trillebør kan bruges til meget mere end blot til at arbejde. Ud fra det voksede idéen om at holde et sjovt fællesarrangement - verdensmesterskabet i offroad trillbørræs i Ladelund.

Ræset foregik på den nye bane, og der var to ruter. Den ene på 800 meter og den anden på 1600 meter.

(På billede ses Rune Larsen fra Nibøl Skole)

(Foto: Sven Geißler, Flensborg Avis)

TAK, KÆRE LEIF

SSFs humanitære Udvalg fik ny formand. Birgit Messerschmidt tog over efter Leif Volck Madsen, som efter mange år på posten stoppede.

Det fremgik, da SSFs hovedstyrelse holdt møde i Det Danske Hus i Sporsskifte i maj. Forsamlingen benyttede lejligheden til at takke Leif Volck Madsen for hans engagement og for hans indsats for det humanitære arbejde inden for SSF.

PÅ VEJ TIL VEST- KYST-FÆLLESSKAB

- Vi vil ikke nedlægge noget. Vi vil gå sammen, så der kan opstå noget nyt.

Sådan lød det fra Kerstin Meinert, næstformand i Ejdersted Amt, da amtet på en generalforsamling meddelte, at amtet vil arbejde hen mod, at Ejdersteds to distrikter fra nytår indgår i en fælles amtsorganisation med de fem distrikter i Husum Amt.

Det blev ved mødet understreget, at der er tale om et rent administrativt skridt. Det danske arbejde på Ejdersted skal fortsætte som hidtil.

SSF Husum Amt behandlede et lignende forslag på sin amtsgeneralforsamling ugen efter.

De to amter har i forvejen et vist samarbejde, dels om fælles seniorarrangementer, dels om Vestkystkultur, som også Sydtønder Amt er med i.

Endvidere har Husum og Ejdersted Amter ved flere lejligheder arrangeret udflugter til Danmark sammen.

I og med, at der efterhånden kun er to distrikter tilbage på Ejdersted, synes flere, at det virker lidt "overorganiseret" også at opretholde en amtsorganisation.

PIZZA, SANG OG ET NYT NAVN - EN AN- DERLEDES GENERAL- FORSAMLING

Det gik ikke helt som planlagt, da Husum Amt holdt den årlige generalforsamling. Mødet på Husumhus skulle starte med fællesspisning kl. 19, hvorefter den egentlige generalforsamling skulle starte kl. 19:45.

Men da den bestilte mad ikke blev leveret, var amtskonsulent Peter Hansen nødt til at improvisere. Han ringede efter pizzaer til forsamlingen, der dog nu måtte vente, fordi generalforsamlingen ikke kunne starte før tid - siden der jo kunne dukke delegerede op endnu.

Forsamlingen gjorde det bedste ud af det - og heldigvis lå der sangbøger på bordene, så der opstod spontant et sangmøde, der løftede stemningen og gjorde ventetiden til en fornøjelse.

Efter Ejdersted Amt havde sagt ja til at indgå i et fælles amt med Husum, skulle de delegerede stemme om forslaget. Det sagde forsamlingen ja til, og der blev samtidig drøftet et nyt navn. Amtsstyrelsen havde foreslået "Amt Syd-vest", hvilket blev godkendt.

EN HELT UNIK GAVE

SSF fik en enestående gave doneret, som alle gæster på Flensborghus sidenhen har fået glæde af. Gaven er et stykke nationalt kunsthåndværk og et minde om regionens bevægende historie.

Donationen var en mindetavle med et vigtigt historisk budskab - og med en helt egen interessant historie. Den er lavet af Kristian Lausten fra Nørresundby. Han har ingen forbindelse til grænselandet, men da han i 1952 skulle dygtiggøre sig til en svendep prøve, rådgav han sig med sin faglærer Svend-Erik Ihle, der var fra Broager. Han havde en idé til, hvad mindetavlen kunne handle om, og på den måde er mindetavlen et symbol på, at grænselandets historie berører langt flere end kun dets beboere.

Kristian Lausten har sidenhen interesseret sig for grænselandet og historien, og han frygtede, hvad der ville ske med tavlen, hvis han ikke selv fandt et passende sted til den. Det belastede ham, men da han i JyskeVestkysten læste et interview med Henrik Becker-Christensen, fik han en idé. Han ringede til Dansk Generalsekretariat, og fandt det helt rigtige sted.

GITTE HOUGAARD-WERNER FORMAND FOR MINDRETALS-RÅDET

I 2022 blev SSF-formand Gitte Hougaard-Werner også formand for mindretalsrådet.

Rådet, der sidder i Berlin, består af repræsentanter fra de fire nationale mindretal i Tyskland. Sammen med mindretalssekretariatet arbejder rådet for at sikre mindretallenes rettigheder og for at skabe gode rammebetingelser.

Formanden for mindretalsrådet varetager blandt andet en række repræsentative opgaver.

DE DANSKE ÅRSMØDER I SYDSLESVIG 2022

Optøget i Flensborg

Børnene hjælper hinanden

Aftenhygge for de voksne

Opvisning i Egernførde

De unge på talerstolen

Gården Festival på Tydal

Flaghejsning årsmødesøndag

Rekordmange til optøget

FDF-orkestrene må ikke mangle

Hilsner fra Danmark

Masser af underholdning

Sydslesvig: Mit valg ✓

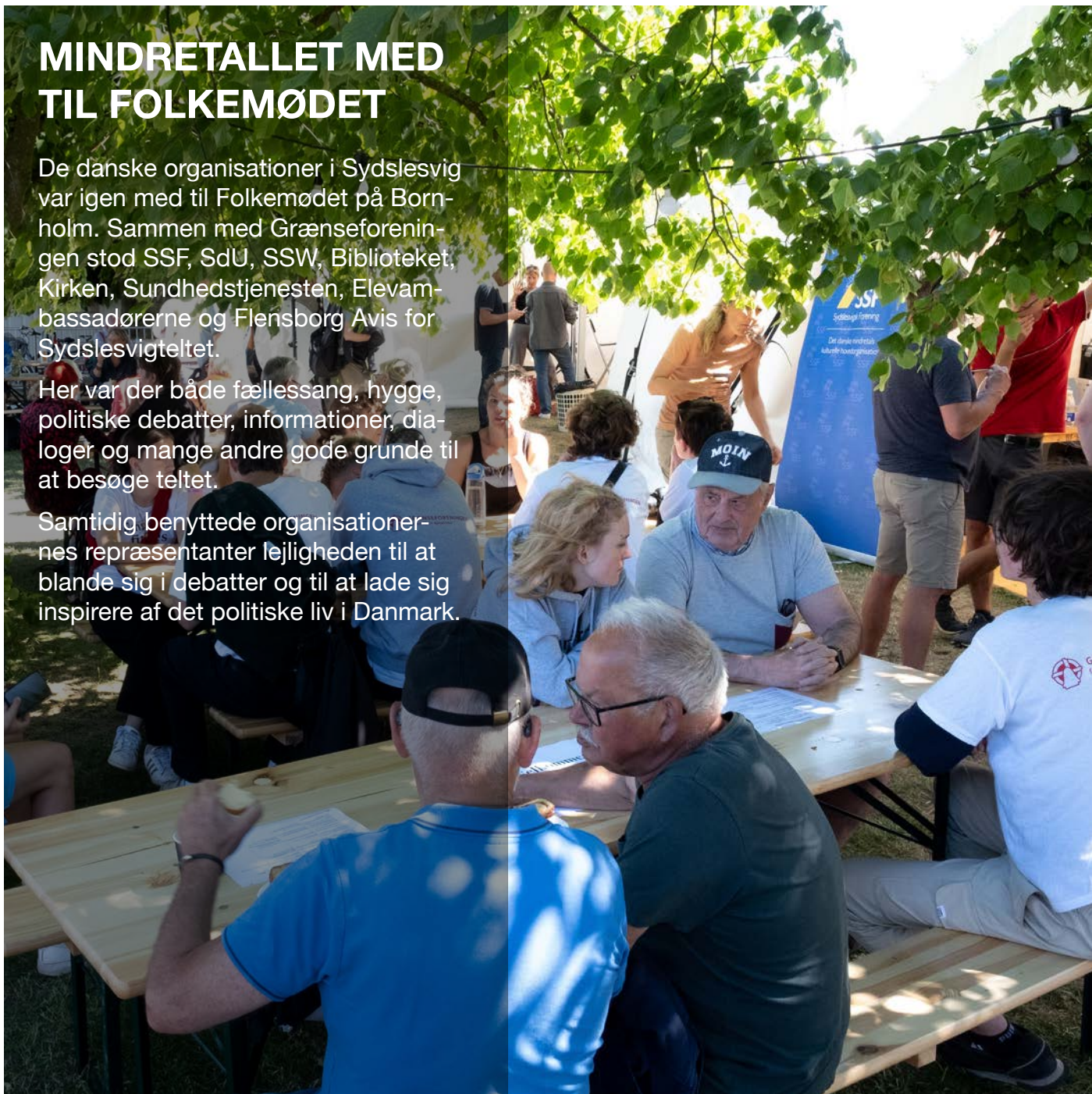

MINDRETALLET MED TIL FOLKEMØDET

De danske organisationer i Sydslesvig var igen med til Folkemødet på Bornholm. Sammen med Grænseforeningen stod SSF, SdU, SSW, Biblioteket, Kirken, Sundhedstjenesten, Elevambassadørerne og Flensborg Avis for Sydslesvigfeltet.

Her var der både fællessang, hygge, politiske debatter, informationer, dialoger og mange andre gode grunde til at besøge teltet.

Samtidig benyttede organisationernes repræsentanter lejligheden til at blande sig i debatter og til at lade sig inspirere af det politiske liv i Danmark.

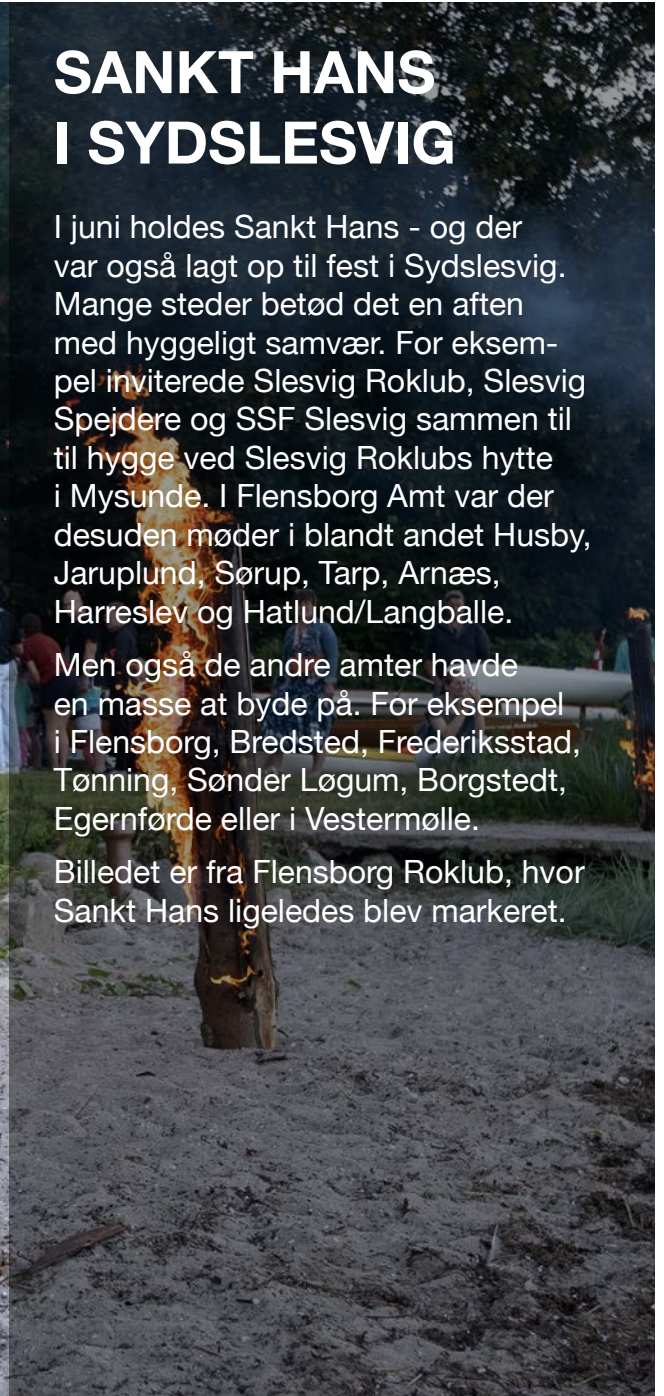

SANKT HANS I SYDSLESVIG

I juni holdes Sankt Hans - og der var også lagt op til fest i Sydslesvig. Mange steder betød det en aften med hyggeligt samvær. For eksempel inviterede Slesvig Roklub, Slesvig Spejdere og SSF Slesvig sammen til til hygge ved Slesvig Roklubs hytte i Mysunde. I Flensborg Amt var der desuden møder i blandt andet Husby, Jaruplund, Sørup, Tarp, Arnæs, Harreslev og Hatlund/Langballe.

Men også de andre amter havde en masse at byde på. For eksempel i Flensborg, Bredsted, Frederiksstad, Tønning, Sønder Løgum, Borgstedt, Egernførde eller i Vestermølle.

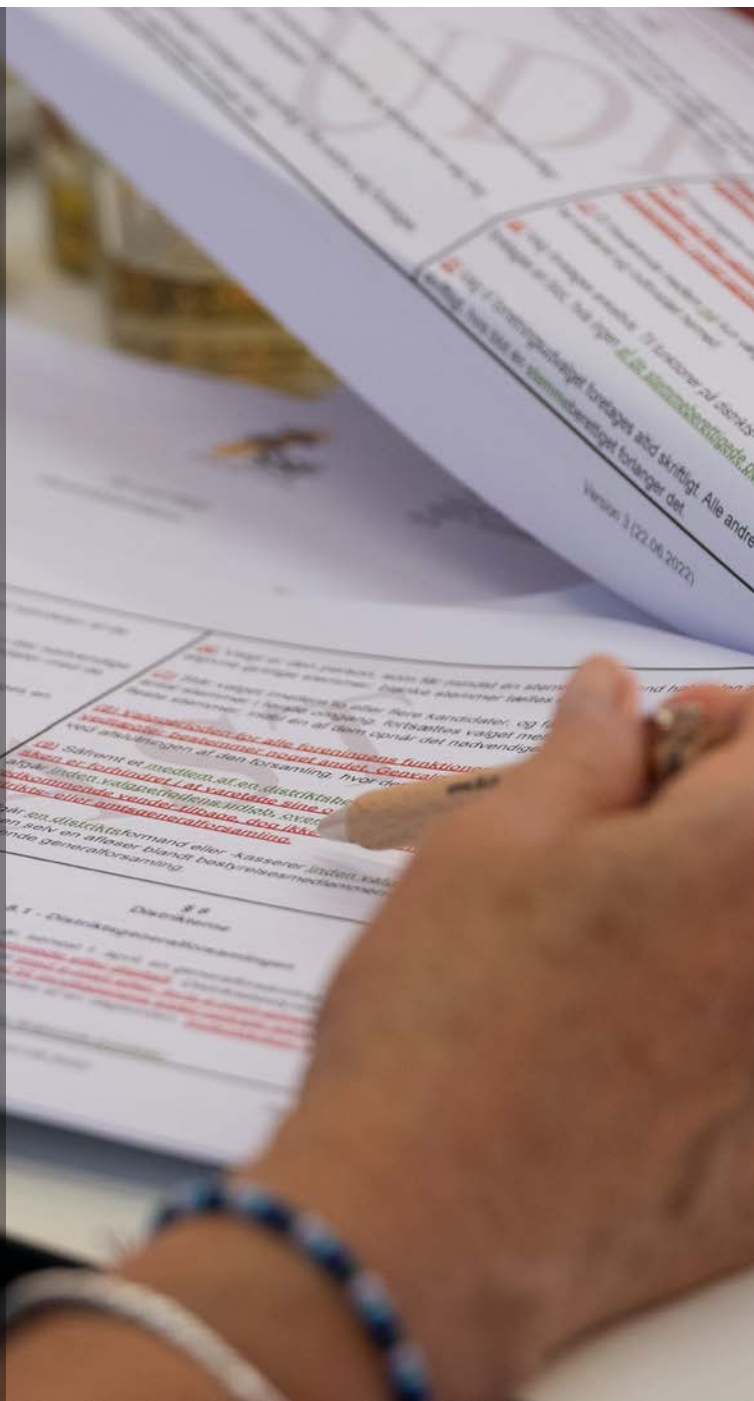
Billedet er fra Flensborg Roklub, hvor Sankt Hans ligeledes blev markeret.

VEDTÆGTSÆNDRINGER DISKUTERES

På mødet i SSFs hovedstyrelse på A.P. Møller Skolen i Slesvig blev et udkast til ændringer af SSFs vedtægter præsenteret. Baggrunden for forslaget var ønsket om at sammenlægge Husum Amt og Ejdersted Amt til det nye amt "Sydvest". Sammenlægningen kan kun lade sig gøre, hvis vedtægterne ændres, og i den forbindelse så SSFs organisationsudvalg på, om yderligere ændringer bør foretages ved den lejlighed.

Udkastet omfattede en række sproglige ændringer samt grundlæggende ændringsforslag, der førte til debat i hovedstyrelsen. Det gjaldt for eksempel punkter som begrænsninger på valgperioder i Forretningsudvalget eller, hvorvidt udvalgsmedlemmer bør have bopæl i Sydslesvig.

MINDRETALLET TIL BORGERFEST I SLESVIG

I starten af juli holdt byen Slesvig for første gang en borgerfest, som fandt sted ved kulturcentret "Heimat" tæt på A.P. Møller Skolen. Borgerfesten havde til formål at præsentere byens foreninger og institutioner for borgerne. Og her hører det danske mindretal selvfølgelig med ind i billedet.

Både med henblik på, at mange borgere i Slesvig er fra mindretallet, og at talrige af mindretallets foreninger og institutionerne er placeret i Slesvig. Flere af dem var gået sammen, så de besøgende nemt kunne danne sig et overordnet billede af, hvad mindretallet har at byde på. SIF, bogbussen, SSF, Slesvig Roklub havde hver en infostand, der alle var placeret direkte ved siden af hinanden, og repræsentanter fra andre organisationer og foreninger hjalp til med det omfattende program i "Sydslesvig-teltet".

På den måde viste Slesvig, at samarbejdet mellem foreningerne på det lokale plan ikke fejler noget.

I DIALOG MED SSW-KANDIDAT KARIN HAUG

SSW havde en egen kandidat til overborgmestervalget i Flensborg - Karin Haug. Hun besøgte generalsekretariatet i august, hvor hun fortalte om udfordringerne i Flensborg og om, hvordan hun vil løse dem. Fokus i samtalen lå blandt andet på, hvordan mindretallet kan tilgodeses bedre og endnu mere anses som en naturlig del af befolkningen i byen. Desuden handlede samtalen om, hvordan arbejdspladser og samarbejdet hen over grænsen sikres og øges.

Valget fandt sted i september 2022. I første valgang fik siddende overborgmester Simone Lange og Fabian Geyer flest stemmer. SSW-kandidat Karin Haug kom ikke videre i anden valgrunde, hvor Fabian Geyer løb af med sejren. I januar 2023 overtager han posten som Flensborgs overborgmester.

KLANG FESTIVAL MED FOKUS PÅ DET LOKALE

En ny form for festival blev afprøvet i Flensborg. Juliane Hanssen og Matthias Runge stod bag Klang Festival, der havde premiere i september 2022. Festivalen var en lille decentral festival med omkring 20 koncerter fordelt på 10 forskellige spillesteder samt 2 aftershow-fester. Derved fokuserede festivalen på den lokale musikscene samt på gæster fra Danmark og Canada.

For både Juliane og Matthias var det vigtigt, at kunstnere efter Corona kom ud at spille, og at de fik mulighed for at præsentere sig for et publikum. Derfor var der gratis entré til alle festivallenes koncerter.

Både SdU og SSF støttede projektet, der bød på flere spillesteder indenfor mindretallet.

LANDDAGS- PRÆSIDENT MØDER MINDRETALLET

Kristina Herbst, parlamentspræsident i Slesvig-Holsten, besøgte Flensborghus og Centralbiblioteket, hvor hun mødte repræsentanter fra de danske organisationer i Sydslesvig. De gav den nye landdagspræsident, som er efterfølger for Klaus Schlie, en orientering om det danske mindretal og organisationernes arbejde. Programmet indeholdt en reception og velkomst på Flensborghus ved SSF-generalsekretær Jens A. Christiansen og SSF-formand Gitte Hougaard-Werner, der efterfølgende også holdt et oplæg om det danske mindretal i Slesvig-Holsten. Derefter fulgte et foredrag ved SSW-formand og landdagsmedlem Christian Dirschauer samt et ved Udo Jessen, formand for Skoleforeningen, og Kay von Eitzen, formand for Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU).

Besøget fortsatte derefter på Centralbiblioteket, hvor bibliotekschef Jens M. Henriksen orienterede om bibliotekets arbejde.

TRE WEEKENDER MED KULTUR FRA NORDEUROPA

Norden Festival i Slesvig står hvert år i nordens tegn, og SSF var igen med som partner. I løbet af tre weekender i august og september var der lagt op til masser af nordisk kultur på den idylliske strand ved Königswiesen i Slesvig. Her bød festivalen på et spændende tværsnit af aktuel pop-musik, gadeteater, litteratur, DIY-kurser, film og sportstilbud.

Norden stod igen under overskriften "Nordic Arts Festivalen" med formålet at bringe gæsterne lidt tættere på det nordeuropæiske kulturlandskab.

Kunstnere fra forskellige genrer fra 10 nordeuropæiske lande underholdt med musik, foredrag, workshops, aktiviteter og meget mere. Dertil kom et biografelt, madkultur og kunst- og designhåndværk, der blev præsenteret i de typiske røde skandinaviske træhuse på pladsen.

ENDEN PÅ STRUKTURDEBATTEN?

I slutningen af året meldte SSF ud at man ville droppe debatten om en grundlæggende forandring af den overordnede struktur. Siden 2019 har Det Sydslesvigske Samråd været i gang med en omfattende analyse af strukturen samt af mulighederne for en grundlæggende forandring.

I løbet af processen var der mange forskellige tiltag, som for eksempel regionale debatmøder, arbejds møder med og uden eksterne fagfolk, skriftlige analyser med mere. Samtidig har de forskellige organisationer vendt emnet med hver deres baglande.

Derved fremgik det tydeligt, at holdningerne i organisationerne er så langt fra hinanden, at en grundlæggende forandring på nuværende tidspunkt ikke er mulig.

SSF besluttede derfor, at man ikke skal spille flere resurser på selve debatten. Nu handler det om at se på, hvordan udfordringer kan løses på anden måde - selvfølgelig forsat i godt samarbejde med de andre organisationer.

A photograph of Ane Halsboe-Jørgensen, a Danish politician, sitting at a table during a meeting. She is wearing a blue top and glasses, resting her chin on her hand. In the foreground, there is a bottle of water and a bowl of snacks. The background is slightly blurred, showing other people at the table.

FØRSTE PERSON- LIGE MØDE MED DET DANSKE MINDRETAL

Ane Halsboe-Jørgensen, Danmarks kultur- og kirkeminister, besøgte i september for første gang det danske mindretal i Sydslesvig. Det hører nemlig ind under ministeriet, og Ane Halsboe-Jørgensen blev taget godt imod, da hun var på Flensborghus. Her orienterede medlemmer af Det Sydslesvigske Samråd om mindretallet og deres organisationer.

Efter mødet på Flensborghus gik besigtigelsesturen videre til Duborg-Skolen, hvor rektor Heino Aggedam først gav en kort introduktion til Duborg-Skolens grundlæggelse og den historiske baggrund.

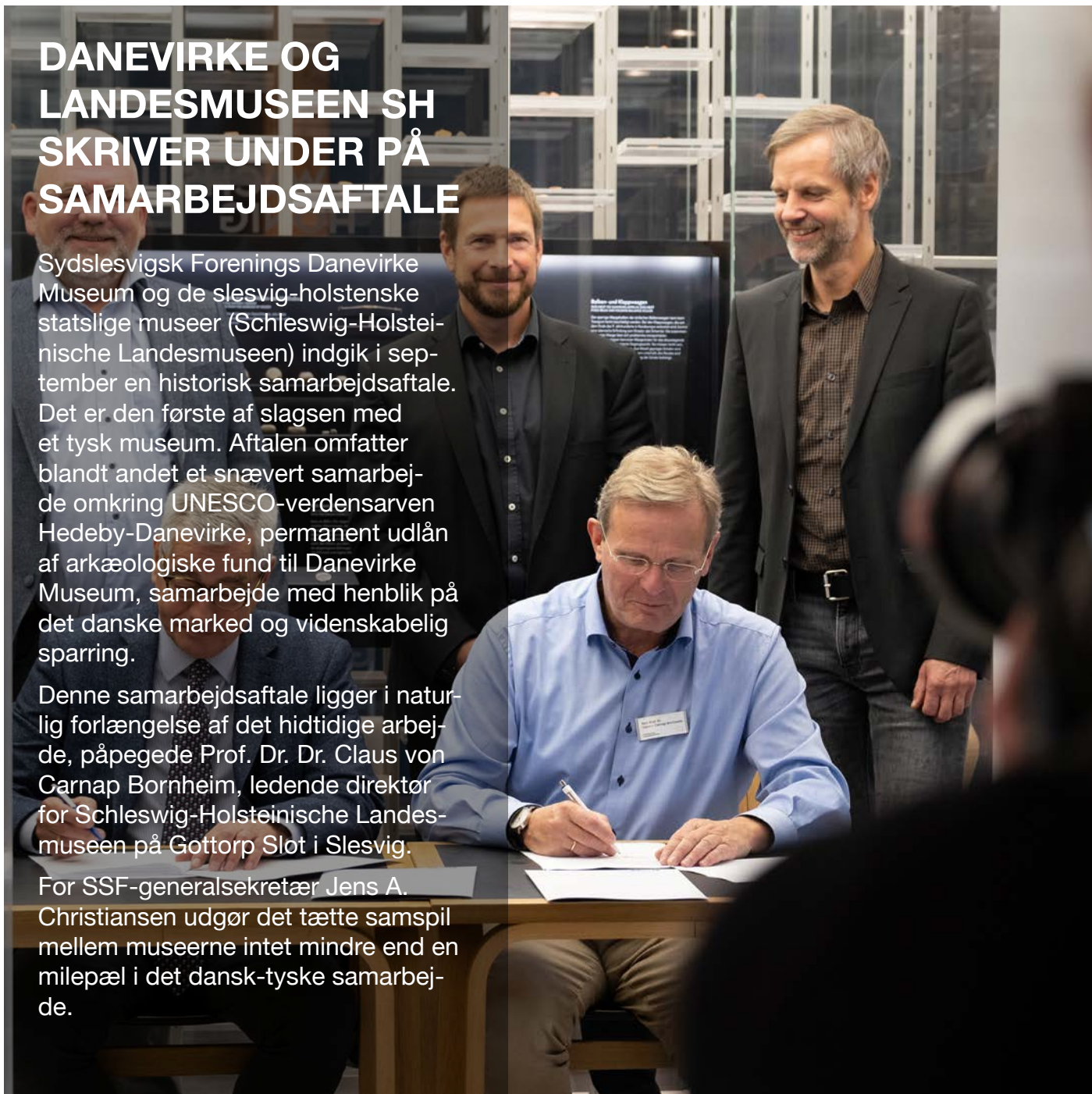
Derefter fortsatte besøget i skolens festsal. Her blev der holdt et orienteringsmøde om skolens målsætning og virke ligeledes ved rektor Heino Aggedam - ledsaget af elevambassadørerne Kristine Koch Kruse Jensen og Niklas Peter Bang.

DANEVIRKE OG LANDESMUSEEN SH SKRIVER UNDER PÅ SAMARBEJDSAFTALE

Sydslesvigsk Forenings Danevirke Museum og de slesvig-holstenske statslige museer (Schleswig-Holsteinische Landesmuseen) indgik i september en historisk samarbejdsaftale. Det er den første af slagsen med et tysk museum. Aftalen omfatter blandt andet et snævert samarbejde omkring UNESCO-verdensarven Hedeby-Danevirke, permanent udlån af arkæologiske fund til Danevirke Museum, samarbejde med henblik på det danske marked og videnskabelig sparring.

Denne samarbejdsaftale ligger i naturlig forlængelse af det hidtidige arbejde, påpegede Prof. Dr. Dr. Claus von Carnap Bornheim, ledende direktør for Schleswig-Holsteinische Landesmuseen på Gottorp Slot i Slesvig.

For SSF-generalsekretær Jens A. Christiansen udgør det tætte samspil mellem museerne intet mindre end en milepæl i det dansk-tyske samarbejde.

...
**einige Bräuche
deiner Kultur
sind eine
Touristen-
attraktion!**

MINDRETALS- UDSTILLING ÅBNET I KIEL

I september åbnede udstillingen “Was heißt hier Minderheit?” i delstatens parlamentsbygning (Landeshaus) i Kiel. Udstillingen er en vandrestilling, som omfatter de fire autoktone (hjemmehørende) mindretal i Tyskland samt sprogmindretallet plattysk.

Mindretalsrådet står bag udstillingen, og den havde premiere i Berlin i marts. Derefter gik turen til Leer og i slutningen af 2022 kom den så til Slesvig-Holsten.

Udstillingen viser Tysklands mangfoldige kulturelle, sproglige og regionale identiteter, som man navnligt finder i Slesvig-Holsten, hvor tre nationale mindretal og et sprogmindretal lever side om side med flertalsbefolkningen. Men selvom de nationale mindretal er hjemmehørende i Slesvig-Holsten, er billedet i offentligheden ofte præget af fordomme og klicheer. Netop det vil udstillingen gøre op med. Den giver svar på, hvad der gemmer sig bag udtrykket “Mindretal”.

FUEN-KONGRES ÅBNET I BERLIN

Årets kongres i den europæiske mindretalsunion FUEN blev holdt i slutning af året. Denne gang i Berlin, hvor de fire nationale mindretal i Tyskland var værter. Omkring 200 deltagere fra 25 lande og 50 mindretal var med i løbet af de fire dage stod der foredrag, arbejdsgrupper, delegeretmøder samt masser af samtaler på programmet.

Åbningen blev holdt i Brandenburgs hus i Berlin.

Et omdiskuteret emne ved kongressen var FUENs forhold til Ungarn, der støtter mindretalsunionen økonomisk. Mindretalsrådet ønskede en klar afgrænsning fra Ungarns udemokratiske politik, men FUENs præsidium argumenterede, at der fra Orbans regeringens side ikke stilles krav i forbindelse med den økonomiske støtte.

Blandt medlemmerne i FUEN var der ikke enighed, og mindretalsrådet ønsker fortsat en klar positionering fra unionen.

EUROPEADA KOMMER TIL GRÆNSELANDET 2024

Mindretallenes europamesterskab i fodbold, Europeada, holdes i det dansk-tyske grænseland i 2024. Det fremgik af FUEN-kongressen i Berlin.

Mindretalsunionen holder hvert fjerde år turneringen, der på grund af Corona-pandemien senest blev holdt i 2022 i det slovenske mindretal i Kärnten.

Turneringen skulle egentlig have fundet sted i 2020, og mindretallene i grænselandet søgte dengang om at blive værter. Det lykkedes ikke dengang, men nu er der åbnet op for, at Europeada spilles i Syd- og Nordslesvig i 2024 - samtidig med, at UEFA afholder EM i herre-fodbold i Tyskland.

Alle grænselandets nationale mindretal er med som værter, og dermed bliver Europeada 2024 et stærkt symbol på respektfuldt samarbejde på tværs af grænser. For det danske mindretal kommer SdU og SSF til at stå for projektet.

DE UNGE HOLDER FAST I MINDRE- TALLET

SSF udfordrede de unge, da der i slutningen af året igen var indbudt til Fremtidsfabrikken. Alle medlemmer fra Sydslesvig-crew på de danske fællesskoler var med.

De skulle efter en omgang speed-dating til workshops med de forskellige organisationer.

Hos SSF skulle de fiktivt gentage valget, som de dansksindede traf i 1920 efter den tabte folkeafstemning. Dengang kunne de vælge at blive tyske, flytte til Danmark eller forblive i hjemstavnen, hvor de så skabte rammen for at kunne leve som dansksindede i Tyskland.

De unge skulle træffe en fælles beslutning, hvilket forhåbentligt satte nogle tanker i gang. Det kan dog siges, at alle grupper stemte for at holde fast i mindretalslivet, som vi kender det.

MINDRETALLET SOM DEL AF KULTURLIVET I DANMARK

Det danske mindretal var igen godt repræsenteret, da der var Kulturnat i København.

En delegation fra flere af mindretallets organisationer fortalte de mange besøgende på Christiansborg, hvorfor mindretallet er repræsenteret på borgen. En vigtig del af arbejdet her er netop oplysningsarbejdet. Derfor skal det danske mindretal selvfølgelig være med, når kulturlivet i Danmarks hovedstad åbner dørene.

I år havde Sydslesvig et værelse på 1. sal - mellem Snapstinget og kiosken - hvilket betød, at der var god trafik inde hos mindretallet.

Kulturnatten er én af Københavns mest afholdte og velbesøgte kulturbegivenheder. Når skolerne i Danmark går på efterårsferie, skaber foreningen Kulturnatten en festlig aften, hvor hele byens kulturliv smelter sammen og åbner sig for alle.

JUL I SYDSLESVIG

Bestil online på www.syfo.de og få dem leveret hjem
Betalmuligheder via overførsel, paypal og kreditkort

1 ark med 32 mærker
30 kr. / 4 EUR

Køb et sæt e-julemærker
på www.syfo.de
30 kr. / 4 EUR

KAN KØBES ONLINE ELLER PÅ FLENSBORGHUS

Anna Bjerg Petersen 6.8.1925- 25.7.2022	Christian Benjamin Karstoft 27.4.1923 – 8.11.2021	Heidi Nielsen 25.5.1945 - 23.12.2021	Martha Lene Kristensen 14.3.1936 – 30.11.2021
Andreas Hatnik 20.4.1927 – 3.2.2022	Christian Nielsen 12.3.1939 – xx.xx.2021	Hella Breihahn 2.9.1936 – 8.2.2022	Nanni Matzen 22.4.1924 – 2.6.2022
Angela Christiansen 5.10.1948 – 2.1.2022	Edith Borg 18.12.1943-04.09.2022	Henrik Meyer 25.8.1941 – 20.4.2022	Niels Peter Andersen 24.12.1952 – 18.1.2022
Anne Grete Wilke 21.12.1946- 14.08.2022	Egon Mahncke 19.6.1937 – 02.01.2022	Henry Kristensen 15.8.1932 – 15.1.2022	Ole Kirkevang 3.6.1939 – 16.6.2022
Anni Bruhn 23.4.1929- 2.8.2022	Elke Christesen 7.1.1939 – 17.12.2021	Holger Carstensen 3.11.1958 – 30.1.2022	Peter Sindberg 1.2. 1943- 23.8.2022
Anse Refslund Hamming 14.10.1927 – 18.11.2021	Elke Hansen 26.6.1945 – 24.5.2022	Ib Johansen 19.8.1938 – 21.4.2022	Petra Andersen 15.8.1961 – 2.1.2022
Antje Hermann 31.1.1944 – 23.6.2022	Erich Rettig 28.12.1932- 25.09.2022	Ingrid Thomsen 21.6.1929 – 16.5.2022	Randi Probst 26.12.1969 – 28.2.2022
Astrid Wietz 27.4.1931- 30.7.2022	Erling Kristensen 1.4.1938-26.7.2022	Johanne Cathrine Kristensen 18.3.1923 – 15.4.2022	Reinhard Petersen 2.8.1936 – 24.2.2022
Benjamin Roth 21.3.1981 - 2.7.2022	Gerda Elene Asmussen 2.3.1937 – 20.4.2022	Johannes Petersen 16.11.1928-3.12.2021	Reinhold Schröter 14.5.1936 – 7.12.2021
Bernd Bassler 22.6.1940 – 18.6.2022	Gertrud „Mucki“ Kvist 02.09.2022- 11.10.2022	Kaj Sloth Pedersen 16.9.1943 – 15.11.2021	Torben Kvist 12.04.1931- 05.11.2022
Betty Wölfel 1.11.1931 – 20.11.2021	Gesa Erhardsen 1.3.1947 – 30.11.2021	Karin Johanna Boldt 10.01.1934- 22.09.2022	Uwe Ney 12.12.1936 - 26.06.2022
Birthe Ella Bjerringgaard 16.4.1935 – 30.4.2022	Gisela Zeuch 4.8.1939- 26.7.2022	Kirsten Fabricius 16.11.1923 – 1.7.2022	Walter Heinze 11.2.1941 – 4.1.2022
Birthe Marie Braun 5.5.1933 – 22.6.2022	Günter Thomsen 4.9.1924 – 1.1.2022	Kirsten Solveig Rüdiger 19.2.1952 – 8.6.2022	Walter Schenk 26.6.1933 – 8.5.2022
Britta Shaw Birch 13.12.1963 – 5.4.2022	Hans Heinrich Bruhn 08.05.1937- 24.08.2022	Kis Bjerre Rix 20.12.1947 - 20.01.2022	Werner Thomassen 13.3.1942 – 8.11.2021
Bärbel Hagenau 22.7.1945 – 1.4.2022	Hans-Olaf Christensen 25.06.1927-29.07.2022	Klaus Breckau 15.1.1945 – 3.2.2022	Wilma Maria Volling 11.04.1934-19.10.2022
Charlotte Bassler 08.09.1947- 08.10.2022	Hans Peter Simonsen 25.2.1936 - 23.2.2022	Käthe Dorothea Pedersen Bock 22.9.1934 – 9.6.2022	
Christel Petersen 8.4.1935 – 26-2-2022	Hans Tiedemann 1.1.1923 – 8.12.2021	Magdalene Junker-Hansen 5.11.1934 – 27.6.2022	
Christian Andresen 27.09.1948-22.04.2022	Hans Uwe Axen 22.7.1941 – 25.3.2022	Marie Tischer 1.2.1922 – 14.5.2022	

Æret være deres minde

GLÆDELIG JUL OG GODT NYTÅR

2022 har igen været et spændende år for SSF og for det danske mindretal i Sydslesvig. Der har været en masse aktiviteter, kultur- og foreningenslivet er ved at blomstre op, og vi har været igennem en opfattende strukturdebat. Nu ser vi frem til 2023, der er lige på trapperne. Vi glæder os især til årsmøderne, der sætter fokus på en af mindretallets bærende elementer: Frivilligheden.

Med de ord ønsker Sydslesvigsk Pressetjeneste god jul og et godt nytår.

(Foto: Tim Riediger, SSF)